

Kunta: Mänttä-Vilppulan kaupunki
Tila: Jussila 508-405-4-74

Selvitys ranta-asemakaava-alueen linnustosta

1. Johdanto

Tämä selvitys koskee Jussilan tilan linnustoa. Maastokartoitukset on tehty tämän vuoden toukokuussa ja kesäkuussa.

Tämän selvityksen on tehnyt kaksi pitkän kokemuksen kautta hyvän lintutuntemuksen hankkinutta lintuharrastajaa. Kummallakin on käytännön kokemusta myös erilaisten linnustokartoitusten tekemisestä.

Selvityksen menetelmälliset ohjeet ovat peräisin Helsingin yliopiston linnustonseurannan havainnointiohjeista (Koskimies ja Väisänen, 1988). Tässä selvityksessä keskitytään vain linnustoon; alueen yleiskuvaus, maaperä ja kasvillisuus on esitetty edellä viitatussa Lahtiperän selvityksessä.

2. Vesilinnut

Alueen vesilinnut laskettiin kahteen kertaan (6.5. ja 1.6.). Menetelmänä oli rannalta tapahtuva pistelaskenta kahdelta pisteeltä, joilta avautuvat sektorit kattavat hyvin koko tutkittavan vesialueen. Vesilintujen lisäksi huomioon otettiin rantalinnut (esim. rantasipi), joista ei kuitenkaan havaintoja saatu. Ajankohtaan nähden poikkeuksellisen korkealla oleva vedenpinta haittasi jossakin määrin rannalta tapahtuvaa havainnointia. Laskentayksikkönä tässä kuten mallinnustonkin kohdalla on pari.

Alueen vesilinnuston muodostavat sinisorsa (poikue), joutsen (2 paria), tavi, kuikka, harmaalokki (3 paria), kalalokki ja kalatiira. Nämä siis pesivät todennäköisesti läheisellä vesialueella. Jussilan tilan alueella pesintää ei havaittu. Yksi joutsenpari pesii hyvin todennäköisesti Kuivaniemen luonnonsuojelualueella. Vesilintuja ensimmäisen kerran laskettaessa havaittiin tilan vesirajan tuntumassa pyrstöiaispäriskunnan rakentavan pallomaista pesäänsä raidan oksanhaaraan. Toisella laskentakerralla päriskuntaa ei enää paikalla havaittu.

3. Maalinnusto

Maalinnuston tutkimisessa käytettiin linjalaskentaa, jonka tarkoituksena Helsingin yliopiston eläinmuseon ohjeistuksen mukaan on selvittää pesivän maalinnuston lajien parimäärät, tiheydet sekä kannanmuutokset. Linjalaskennalla saadaan nopeasti melko edustava kuva laskenta-alueen maalintulajien runsaussuhteista. Linja, joka oli yhden kilometrin mittainen, kattoi hyvin tilan kapean maa-alueen ja sen erilaiset biotoopit. Linjalaskenta suoritettiin 1.6.. Laskennassa tuli runsaasti lähinnä kuulohavaintoja alueen ulkopuolella laulavista tai ääntelevistä linnuista, mikä kuuluu linjalaskennan luonteeseen. Alueen runsaslukuisin lintulaji on pajulintu, toisena peippo ja kolmantena vihervarpunen. Tämä vastaa täysin lajien runsausjärjestystä Suomessa (esim. Väisänen et al., 1998). Lisäksi alueella havaittiin kolme hippiäisparia, kolme tiltalttiparia ja yksi lehtokerttupari. Erilaisten biotooppien välillä oli pieniä eroja siten, että runsainta linnusto oli tuoreessa kuusimetsässä, joka luonnehtii tilan koko aluetta. Toiseksi eniten lintuja havaittiin havu-lehtipuutaimikossa tilan pohjoisosassa. Vähiten lajeja oli pienellä lehtomaisella alueella, jolta löytyi vain yksi laulava peippo. Alueen ulkopuolella havaittiin fasaani, useita punakylkirastaita, laulurastaita, peippoja, keltasirkkuja, tiltalteja, punatulkku, töyhtötiainen, hernekerttu, punarinta ja varis. Nämä lajit havaittiin 50 metriä leveän tutkimussaran ulkopuolella. Osa on todennäköisesti ollut havaintohetkellä tilan alueella. Ensimmäisen vesilintulaskennan yhteydessä alueella nähtiin kanahaukka. Samalla kerralla tilan pihapiiristä tavattiin viirupöllö. Se istui katkenneen koivun korkeaan kantoon muodostuneessa poterossa,

jossa mitä ilmeisimmin oli sen pesä poikasineen. Kesäkuun tutkimuskäynnillä pöllöä ei näkynyt.

4. Yhteenveto ja johtopäätökset

Tutkitun alueen linnusto vastaa hyvin tyypillisen länsisuomalaisen tai järvisuomalaisen vesi- ja metsäluonnon linnustoa sekä lajistoltaan että runsaudeltaan. Alueelta ei löytynyt uhanalaisia lintulajeja. Ilahduttavaa oli tiltalttien runsaus. Laji on valtakunnallisesti vähentynyt voimakkaasti 1970-luvun lopulta lähtien, mutta se ei enää ole Järvi-Suomen alueella uhanalaiseksi luokiteltu (Rajasärkkä et al., 2012). Pyrstötiainen, joka havaittiin pesänrakennuspuuhissa, on valtakunnallisesti hyvin harvalukuinen. Vuosittaiset kannanvaihtelut ovat suuria. Vesilinnuista kuikan kannan on arveltu taantuneen, mutta kannanvaihteluista on vaikea saada luotettavaa tietoa. Kuikan poikastuotto on alhainen ja pesintä häiriintyy herkästi ihmisten toiminnan kuten rantarakentamisen ja vedenpinnan säännöstelyn seurauksena.

Lähteet:

Koskimies, P. & Väisänen, R. 1988: Linnuston seurannan havainnointiohjeet. Helsingin yliopiston eläinmuseo. 2. painos.

Lahtiperä, M. 2014: Selvitys ranta-asemakaava-alueen luonnonarvoista

Rajasärkkä, A., Below, A., Hario, M., Lehikoinen, A., Lehikoinen, E., Lehtiniemi, T., Mikkol-Roos, M., Tiainen, J., Valkama, J. & Väisänen, R.A. 2012: Lintujen alueellinen uhanalaisuus Suomessa: Linnut-vuosikirja 2012. ss. 44-49.

Väisänen, R., A., Lammi, E. & Koskimies, P. 1998: Muuttuva pesimälinnusto. Otava. Keuruu.

Mänttä 3.6.2015

Paavo Jyrinki

Yhteystiedot:

Paavo Jyrinki

Kuusitie 10

Mänttä

050 359 2847

paavo.jyrinki@gmail.com

Esko Ylinen

Vaahterakatu 1235800

35820 Mänttä

050 512 0294

esyli@phpoint.fi